

---

Saknr: 2020/37774-2  
Saksbehandlar: Torbjørn Hasund

---

## Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fylkesutvalet		26.11.2020

Fråsegn til utkast til arealdel til kommuneplanen 2020 - 2032, Fjaler kommune. 2. gongs offentlig ettersyn

1. Fylkesutvalet ser det som positivt og viktig for planlegginga i kommunen at Fjaler no får ein oppdatert kommuneplan.
2. Utviklingsplanen for Vestland sitt mål 2 set klima og miljø som premiss for samfunnsutviklinga. Fylkesutvalet meiner kommunen bør nytte føresegnene meir til å setje vilkår for gjennomføring av tiltak, og som legg til rette for gode klimaomstillingstiltak
3. Fylkesutvalet ser positivt på at det er lagt til rette for råstoffutvinning gjennom planen. Områda RU1 og RU2 bør visast som omsynssoner for mineralressursar etter pbl § 11-8 c. Ei omsynssone vil ta vare på ressursen, samstundes som området kan nyttast i tråd med LNF-føremålet.
4. Areal til dei eksisterande akvakulturlokalitetane i sjø er vesentleg utvida. Fylkesutvalet støttar eit slikt grep, fordi det gir næringa meir fleksibilitet i høve drifta. Det bør gjennomførast konsekvensutgreiing for desse områda, for å avklare konsekvensane for andre interesser i områda rundt og i Dalsfjorden.
5. Kulturminne og kulturmiljø er ikkje-fornybare ressursar som skal takast vare på i ei heilskapleg miljø- og ressursforvaltning. Planframlegget tar omsyn til kjende kulturminne og kulturmiljø ved nye arealføremål, og er ikkje i direkte konflikt med automatisk freda kulturminne. Fylkesutvalet meiner likevel at planen i større grad må sikre freda og verneverdige bygg og kulturmiljø gjennom føresegnar og omsynssoner. Dette er nærmare skildra i notat vedlagt saka.

## Samandrag

Arealdelen til kommuneplan for Fjaler kommune er på høyring med utsett frist til 30.11.20. Utkast til plan vart først lagt ut til høyring våren 2020, og fylkesrådmannen kom med ei førebels fråsegn i samråd med kommunen. Gjeldande arealdel for Fjaler kommune vart vedteken i 2009, og er ikkje lenger eit godt styringsverktøy for arealbruk.

Når vi har gått gjennom planutkastet har vi tatt utgangspunkt i regionale føringar, inkludert utviklingsplanen. Tema vi har sett på og kommentert er mellom anna klima, landskap, naturmangfald, folkehelse, veg, infrastruktur, mineralressursar, akvakultur og kulturminne.

Rune Haugsdal  
fylkesrådmann

Paal Fosdal  
fylkesdirektør

*Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift*

## Vedlegg

- 1 Planomtale
- 2 Føresegner og retningslinjer
- 3 Plankart
- 4 Konsekvensutgreiing
- 5 ROS-analyse
- 6 Naturkartlegging
- 7 Vurdering av innspel til 1. gongs offentleg ettersyn
- 8 Fjaler kommune - arealdelen til kommuneplanen. Førebels fråsegn etter arbeidsmøte 24.03.2020
- 9 Kommuneplanen sin arealdel 2020-2032 Fjaler kommune. Notat frå KIL, kulturarv

## Bakgrunn for saka

Fjaler kommune vedtok gjeldande arealdel i 2009. Den er utarbeidd etter plan- og bygningslova frå 1985, og er difor mangelfull i høve pbl. 2008. Det er difor behov for endringar slik at den stettar gjeldande krav og standard for kommuneplan, og kan verte eit effektivt styringsverktøy for arealbruken i kommunen. Det ligg føre eigen kommunedelplan for Dale som skal vidareførast.

Planforslaget var ute til 1. gongs offentleg ettersyn våren 2020. Med bakgrunn i manglar ved planutkastet vart det 24.03.2020 halde arbeidsmøte i høyringsperioden, der kommunen, Fylkesmannen, fylkeskommunen og Statens vegvesen deltok. Der vart det einigheit om at kommunen skulle avvente vidare høyring, skaffe ny informasjon, bearbeide planutkastet, og legge det ut til offentleg ettersyn når det var gjort. Som grunnlag for det arbeidet gav vi i brev dagsett 27.03.2020 kommunen ei førebels fråsegn, som kommunen no har vurdert inn mot planen.

## Vurderingar

Vestland fylkeskommune vurderer kommuneplanen ut i frå fylkeskommunens sektoransvar og målsettingar i kommunale planar, i tillegg til vår fråsegn til oppstart og planprogram 22.01.2018.

Utviklingsplan for Vestland har sett fire hovudmål.

1. Vestland som det leiande verdiskapingsfylket og nasjonal pådrivar for eit regionalisert og desentralisert Noreg.
2. Klima og miljø som premiss for samfunnsutvikling. Under dette er det 3 strategiar:
3. Lokalsamfunn som ramme for kvardagsliv i heile Vestland.
4. Like moglegheiter til å delta i verdiskaping.

Planframlegget er mest relevant i høve mål 2 og 3 og då særleg strategiane:

- 2.1 Vestland skal vere ein pådrivar for klimaomstilling og nullutslepp innan 2030.
- 2.2 Vestland skal sikre infrastruktur og forvalte viktige natur-, landskaps- og kulturverdiar.
- 3.1 Vestland skal utvikle menneskevennlege og levande lokalsamfunn basert på stadeigne ressursar og kvalitetar.

## Klima, landskap og naturmangfald

Kommunen har inkludert klimautfordringane på ein god måte, og med ei brei tilnærming som inkluderer både klimatilpassing og utsleppsreduksjon. Det er gjort eit interessant grep i konsekvensutgreiinga ved å inkludere konsekvensane for klimagassutsleppa i kommunen. Dette er ein måte å sjå tiltaka i samanheng med utslepp.

I føresegnene vil vi oppmode om å legge til føresegner som stimulerer til utsleppsreduksjon og tilrettelegging for bruk av nullutsleppsalternativ og energieffektivisering. Dette kan mellom anna skje gjennom føresegner knytt til parkering (§ 1.6.2 Parkering). Her saknar vi krav om tilrettelegging for nullutsleppsbilar og infrastruktur.

I kap 4.3 i statlege retningslinjer for klima- energiplanlegging og klimatilpassing står det: «*Spesielt våtmarker, myrer, elvebredder og skog som kan dempe effektene av klimaendringar er viktige å*

*ivareta i arealplanlegginga. Forvaltning av skog og jord kan også bidra med forsyvende og opprettholdende tjenester som er viktige å ivareta.»*

Konsekvensutgreiinga gjer eit estimat av kva konsekvensar tiltaka har for utslepp av klimagassar. Det er vurdert 96 område i konsekvensutgreiinga. Av desse er 25 sett til kategori ubetydeleg- / positiv, 30 til delvis negativt, 9 negativ, og 32 ikkje relevant. Det er altså ei betydeleg mengd av område som har / kan føre til utslepp av klimagassar ved utbygging. Slik vi tolkar oppsummeringane for kvart område er det forsøkt å tilpasse områda og tiltaka i områda slik at utsleppa vert redusert. Det tykkjer vi er bra, og gjer at konsekvensutgreiinga får reell verknad for planen på dette feltet.

I område for utbygging med krav om reguleringsplan kan tiltak for reduksjon av klimagassutslepp òg takast i samband med utarbeiding av reguleringsplan. I høve spreidd utbygging er det viktig at det vert sett gode vilkår for det i føresegnene til arealdelen. I føresegnene § 3.2 Spreidd utbygging er det sett vilkår som er med på å redusere terrenginngrep, til dømes krav om bruk av eksisterande vegar så langt det er mogleg og krav om felles samleveg. Vi kunne likevel her tenkt oss at desse vart utvikla meir med tanke på å redusere inngrepa / legge til rette for gode løysingar, og som reduserer utslepp av klimagassar som følge av t.d. punktering av myr.

### **Folkehelse**

Eit av hovudmåla frå samfunnsdelen frå 2014 var at kommunen skal vere ein god og trygg plass å bu med fokus på folkehelse og gode oppvekstvilkår. Vi ser vidare av planomtalen at folkehelse og born og unge har vore av dei kriteria som er lagt til grunn ved vurdering av om gjeldande reguleringsplanar er i samsvar med nasjonale og regionale interesser. Folkehelse, og born og unge er og ein del av vurderingskriteria. Vi vil gje ros til kommunen for at folkehelse og born og unge er tatt med i konsekvensutgreiingane med oppsummering for kvart av dei fire geografiske områda.

Inntrykket av planarbeidet er at det er gjort eit godt arbeid med tanke på medverknad. Og kapittel 13 i planomtalen, om born og unge i planlegginga, teiknar eit godt bilete. Det er trong for uteareal og møteplassar for barn og unge i ulike aldersgrupper. Dette opnar for at det kan vere rom for fleire aktivitetar/tiltak enn dei som er skildra i planen. Vi har to spørsmål vi ønskjer kommunen skal ta med seg i det vidare planarbeidet:

- Korleis vert det planlagt bustadbygging for den aldrande befolkninga?
- Er det relevant med bustadsosial tenking på dei større stadane?

### **Samordna bustad-, areal- og transportplanlegging (BATP)**

Fylkeskommunen viser til dei nasjonale måla som er nedfelt i *Statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal- og transportplanlegging*. Føremålet er at planlegging av utbyggingsområde og transportsystem skal legge til rette for mest mogleg effektiv og miljøvennleg transport. Nasjonale målsettingar er innarbeid i regionale styringsdokument som til dømes Strategi for tettstadutvikling og senterstruktur for Sogn og Fjordane, og Regional transportplan for Sogn og Fjordane.

Fjaler er ei distriktskommune, der det årleg vert bygt om lag 10 nye bustadeiningar, inkludert Dale. Det står i BATP at i område med lite utbyggingspress, og der lokale mynde vurderer det som naudsynt for å auke attraktiviteten for busetnad kan det planleggjast for eit meir differensiert busettingsmønster.

Kommunen har hatt som strategi å prøve å lokalisere nye bustader inn mot bygdesentera. Samstundes har dei fått tydelege signal frå bygdene på at det ikkje nødvendigvis er sentrumsnære tomter / bustader i byggefelt som er attraktive. Kommunen har difor og gått for ein strategi der dei legg til rette for vel 40 nye bustader i LNF-spreidd bustad, i tillegg til rundt 30 nye gjennom område med føremål bustad.

Fylkesrådmannen har ikkje vesentlege merknader til den strategien kommunen har valt for bustader, inkludert den «overkapasiteten» det er lagt opp til. Erfaring frå andre kommunar viser at det kan vere vanskeleg å treffe med dei tomtene og bustadområda ein legg til rette for. Vi ser det difor som viktig at «overkapasiteten» vert halde på eit naudsynt minimum, og at seinare revisjonar av arealdelen ikkje berre legg til, men og tek ut slike område / mengd tomter i slike område.

### **Tettstad**

Vi viser til gjeldande [planføresegn for handel](#) for gamle Sogn og Fjordane. Føresegna har betydning for kvar ein kan etablere nytt bruksareal for handel. Kapittel 1.3 omhandlar lokalisering av handel. Her står det m.a. at: «*Avgrensing av sentrumsområde skal vere fastsett i gjeldande plankart til kommuneplanen sin arealdel, eller etter ei planfagleg vurdering kan ein avgrense sentrumsområde i områdereguleringsplan som dekkjer heile sentrum.*»

Dale er i handelsføresegna definert som eit kommunesenter. Om kommunen ikkje har fastsett sentrumsavgrensing i kommuneplanen sin arealdel, eller områdereguleringsplan som dekkjer heile sentrum, vil det bety at den maksimale utstrekninga for sentrum vil vere 500 meter frå ytterkant til ytterkant. Vi meiner det vil vere føremålstenleg for Fjaler kommune å nytte planarbeidet til å definere avgrensing av sentrum.

### **Veg og infrastruktur**

I førre runde hadde vi merknader knytt til spreidd busetnad, avkøyrslar og trafikale konsekvensar i høve trygg trafikk, og spesielt trygg skuleveg. Desse innspela ser ut til å vere innarbeidd i planen. Mellom anna er det no innarbeidd at det skal leggjast opp til felles avkøyrslar til område for LNF spreidd, og at ein nyttar seg av eksisterande avkøyrslar der det er mogleg. I tillegg til dette er det lagt meir vekt på trafikktrygging og trygg skuleveg i konsekvensutgreiingane som er utført. Plassering av spreidd busetnad er også i hovudsak knytt til eksisterande bygdesentrum.

I reguleringsføresegnene, kap. 1.4.4. Skuleveg, ser det ut til å vere ein mindre skrivefeil, denne bør rettast opp slik at det går tydeleg fram kva siktkrav som gjeld kor. Det bør også presiserast at siktkrava i avkøyrslar og kryss må vere i tråd med vegnormalane. I dag står det følgjande:

*«§ 1.4.4 Skuleveg. Ved all bustadbygging skal det leggjast vekt på trygg skuleveg. Beplanting skal skjje i minimum fire meter avstand frå veg. Det må vere 4 meter fri sikt i avkøyrsel, medan i avkøyrslar skal det vere fri sikt i ein avstand på fire meter frå sekundærveg. Snarvegar som barn bruker til skule og fritidsaktivitetar skal takast omsyn til.»*

### **Kulturminne og kulturmiljø**

Fylkeskommunen gjev uttale som regionalt kulturminnemynde. Vi viser til førebels fråsegn etter arbeidsmøte 24.03.2020. Kommunen har i det nye utkastet teke omsyn til kjende kulturminne og kulturmiljø ved nye arealføremål. Planframlegget kjem i overvegande grad ikkje i konflikt med kjende kulturminne, og konsekvensutgreiinga har jamt over gode vurderingar når det gjeld kulturminne.

Fylkeskommunen som regionalt kulturminnemynde har fleire merknader til planframlegget enn det som kom fram i den førebelse fråsegna. Det gjeld særleg freda og verneverdige bygningar og kulturmiljø. Desse merknadane er lagt ved i eige notat, dagsett 06.11.2020. Notatet skal reknast som ein del av fråsegna, og vi ber om at kommunen legg merknadane til grunn i det vidare planarbeidet. Konkrete ønskje om endring av planen frå dette notatet vert tatt med i innstilling til vedtak.

### **Mineralressursar**

Arealet for råstoffutvinning RU1 og RU2 er på høvesvis 597 og 460 daa (usikker på om desse tala er justert etter grensejusteringa som er gjort i siste utkast), og kjem inn under tiltak nr 19 i vedlegg 1 til forskrift om konsekvensutgreiingar.

Det kan vere ei føremålstenleg løysing at desse to områda heller vert vist som omsynssoner for mineralressursar etter pbl § 11-8 c enn som føremålsområde. Dette med tanke på samverknad mellom plan- og bygningslova og minerallova, kva som bør avgjerast på planstadiet og kva som vert avklart ved søknad om driftskonsesjon etter minerallova.

### **Akvakultur**

Det er 7 eksisterande akvakulturlokalitetar med konsesjon i sjø i Fjaler. Det er i planen lagt ut eitt nytt område i sjø, og eit nytt område på land, til saman 9 lokalitetar. Vi ser at planområdet for dei eksisterande akvakulturområda er vesentleg utvida. Kommunen skriv at det er for å gje næringa moglegheiter for å endre anleggstype, nytte ny teknologi eller justere plassering av anlegget for å oppnå betre drifts- og / eller miljøforhold. Dette støttar vi, og vi har ikkje innvending til dette grepet.

Vi kan ikkje sjå at det er gjort konsekvensvurderingar av desse utvidingane, noko som bør gjerast. Ut frå det vi kan sjå er områda vesentleg utvida, og i eit slik omfang at det kan få vesentlege verknader for andre interesser.

**Økonomi:** Ingen direkte verknader for fylkeskommunen.

**Klima:** Konsekvensutgreiinga vurderer dei ulike arealtiltaka i planen opp mot kor stort utslepp av klimagassar dei vil kunne utgjere. Ei slik vurdering vil gjere det lettare å ta dei beste vala, og gjere at arealbruken i minst mogleg grad er med på å auke klimagassutsleppa frå transport, landbruk og utbygging.

**Folkehelse:** Folkehelse har vore sett på i konsekvensutgreiinga som del av utgreiingstemaet «Lokal og regional utvikling», og vil også kunne kome inn under temaet «Friluftsliv og bygdeliv». Det har ved nokre høve vorte avdekt at tiltaket vil ha delvis negativ eller negativ konsekvens for desse temaa, men dette har det vorte vurdert tatt omsyn til i planutkastet. Planen var i tidlegare planfase kritisert for at den la til rette for tiltak som kunne ha negative konsekvensar for trygg trafikk og trygg skuleveg, men det har vorte retta på i planutkastet som no er på høyring.

**Regional planstrategi:** Utviklingsplanen er relevant for arealbruken i kommunen, både i høve næring og verdiskaping, klima og miljø, kulturverdiar og folkehelse. Gjennom konsekvensutgreiing og vurderingar med bakgrunn i det, søker arealdelen å balansere mellom ulike omsyn. Både leggje til rette for næring og vekst i levande lokalsamfunn samstundes som miljø og klima vert i vareteke.

**Vedtakskompetanse:** Etter Reglement for folkevalde organ og delegering punkt 42 om plan- og bygningslova, er det fylkesutvalet som har mynde til å uttale seg om kommuneplanen sin arealdel.